

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XXVIII. De Legatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

ob delictum vel debitum ad hæc extrema ventum erit. *Qua de represaliarum materia videri potest Bartholus in tract. sub eo nomine edito, aliique Doctores qui copioso indice citantur à Tusco V. represalia concl. 194 195..196.197.198 199.200.201. Gail. de pignorat. de Arrest.*

CAPVT XXVIII.

De Legatis.

Post Bellum ad Notas summi Imperij redimus, quæ iam supererant, ac imprimis necessarios bello finiendo Legatos. quorum tum ea in re, tum aliis summa oportunitas, summa quandoque necessitas. quia Respublicas ac ciuitates per naturam conuenire est impossibile; Principes raro consultum. sæpè qui amici conuenere, in simultates discesserunt. inimicos conuenire summum vndique periculum. Pyrrho Romam venire petenti non est permissum pacis componendę causam proponere. Itaque Legatorum munus summè necessariū, qui eas personas referendo, agere possint, quod incumbat. vt in aliis respondit Vlpianus in l. 1. D. de procurat.

1.
Eorum oportunitas, necessitas.

Nam qui liberam Legationem obtinent, non publicorum negotiorum causã, sed quò res suas eo titulo commendabiliores faciant, huc non pertinent, ideoque nec Reip. causã abesse censentur. l. 14. D. de legation. Nec illi, qui quasi per beneficium relegantur, vt M. Cato in Cyprum. quæ amandatio Atheniensium ostracismo similis est, & apud Hispanos hodie frequens.

2.
Libera Legatio, non priuilegiata.

Leges XII. tabularum sanciant, *Rei sue ergò ne quis Legatus esto.* alienã erga curã seu populi seu Principis absoluti, & apud absolutum is est, de quo hic agimus. non Legatus prouincialis ad suum Principem. de quo non parum in tit. D. & C. de legationib. non Deputatus ciuitatum, non Commissarius Principis ad subditos, sed is demum intelligitur, qui à Supremo Principe aut populo sui iuris ad alium Supremum solemniter mittitur. sed neque agentes, aut residentes, qui dignitate & vocabulo differunt, quamuis tamen in negotiis agendis præscriptis fere Legatorum continentur. Sunt & qui negotia secreta tractent inter summos, sed occultè missi, eoque Legati nomen non vendicant. vt nec obsides, qui fidei ergò dantur.

3.
Olim vetita.

4.
Legati proprie Supreme Principis ad supremum.

5. Caduceatores porrò, & quos hodie Heraltos vocamus, ad indicenda bella, & quæ eò referuntur, veteres feciales imitantur. in minoribus tubicinū, & tympanistarum operâ utimur. qui tamen & inuiolabiles habentur; sicut Caduceatores sancti, gramen, & verbenam præferentes, l. 8. *D. de rerum diuis.* quare ne claudatum scio dolum illorum militum, qui sublato in formam tympani vase cereuisiario, & pro tympanistis eminus habiti, hosti non parū incommodarunt; abuli tesserâ fidei gentium publicæ.

6. Olim Legati non assidui erant, vt ferè hodie, sed in vnum negotium missi. Hodie qui perpetui sunt generaliter in mandatis habent, curare quidquid ex re legantis fuerit. Nec huiusmodi perpetuis Legatis obstat l. 4. *C. de commerciis* quia non de Legatis loquitur, sed mercatoribus, qui eos comitantur, & Legationis specie abutuntur, in locis vbi Romanos inter & Persas commercia erant vetita, ne qui alieni regni arcana scrutarentur. sed vt vt hæc sint, hodie vsu omnium gentium perpetui Legati recepti sunt.

7. Legationum causæ. Legationum causæ variæ sunt: belli, pacis, induciarum, fœderum, auxiliorum poscendorum, com meatuum, transitus, consiliorum hostilium noscendorum, aliorumque supremorum negotiorum, consolationis, & congratulationis. cuius vestigium in l. 35. *D. quibus ex causis maiores.* & Iustinianus Romam Legatos cum muneribus misit, qui Pontificem salutarent, & beato Petro munera offerrent, l. nos reddentes *C. de summa Trinitat.* plenæ sunt sacræ, & profanæ, veteres, atque hodiernæ historiæ variis variarum causarum exemplis.

8. Legati absoluti. Constat ergo Legatos rigidè loquendo mittere solùm eos, qui summam potestatem habent, & eosdem recipere. Victor ferè vetat, ne quò victi Legatos mittant: ad se missos non nisi ab illo visos dimittant. sic egit fere Scipio cum Carthaginensibus post victum Hannibalem. Caduceatores Persei sunt retenti à P. Æmilio, cum ille iam victus esset. Plura alia passim extant.

Barau non parum, nec vno loco laborarunt, vt quos mittebant Legatorum (Ambassatorum) nomine reciperentur. Italiæ, Germaniæ, Principes multi, Hanseaticæ ciuitates, aliique Ordines ac Prouinciæ, ius Legationis, quod ex rigore non obtinerent, Imperatoris patientiâ, atque immemorabili possessione vsurparunt; vt possessionem interuertere hodie non oporteat.

Qui

Qui iura belli non habent, vt pyratæ & prædones, iis Legatorum ius non est: neque rebellibus, & bannitis *l. 21. §. 1. D. Legatorum ius non habent, que non habent belli.* *de capt. & postliminio reuers.* quia rebelles delinquendo hoc ius acquirere non possunt, nec banniti: quamuis quo ad prænam & hostiliter tractari possint, nec minus prædones priuati habeantur. *l. 13. in princip. D. de offic. præ.* quibus etiam priuati vim inferre possunt, *tot. tit. C. Quando liceat unicuique, sine Iudice se vindicare.* vnde multos legas malè habitos à talibus missos, quamuis Legatorum nomen obtendentes.

Qui sub censura sunt banni Ecclesiastici à Religiosis Principibus, si Legatos mittant, non recipiuntur: quoniam eorum colloquio interdictum est. sed tamen & pyratæ, & rebelles, & banniti, si agentes, deputatos, seu quocumque nomine missos destinarunt, ne violentur publicè interest. Admisit latronum Legatos Alexander apud Curt. *l. 7. fugitiuorum Cæsar, l. 3. de bello ciuili.* Carolus V. Imperator Heraldum Protestantium apud Sleydan. *l. 7. de ciuili.* Mitti autem non possunt qui ius postulandi non habent. *l. sciendum. D. de Legat.* si enim in priuatis id receptum, magis decet in publicis. adeoque & fœminas à publico hoc officio honestas excludit. *l. 2. D. de Reg. Iur.* Missæ tamen à Romanis mulieres raptæ ad Sabinos: mater, & vxor ad Coriolanum: matronæ Romanæ ad Constantium Imperatorem pro restitutione Liberij PP. & sæpè virgines vestales: ad Imperatorem Henricum IV. Agnes Imperatrix eius mater à Gregorio PP.

Ergo viri probi, neque infimi, sed eximij, nobilitate, doctrinâ, Magistratibus gestis, rerum experienciâ, etiam titulis ob causam Legationis donati, circumspecti, validi consiliis, gratiâ, & authoritate, idonei in negotiis, de quibus agendum; sed neque suspecti: quia qui cum his agunt, dum omnia tuta timent, rarò quidpiam feliciter peragunt. minimè porrò persona iis ad quos mittitur ingrata, atque infesta. quia dum personam auersantur, non facilè iis quidpiam persuadeat, qui affectum in consilio habent, & minus quid dicatur, quàm quis dicat attendunt. quinimò cum is qui displicet ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Ita Gregor. *c. cuncti d. 49.* Solemne est exemplum in Ludou. XI. Oliuerium suum ad Gandenses mittente.

Sed & ipsi Legati si plures fuerint, vt Aristides & Themistocles, inimicitias in finibus relinquere debent, non vt in Basiliensi Concilio Ludouicus Pontanus, & Nicolaus Siculus Archiepi-

9.

Legatorum
ius non ha-
bent, que
non habent
belli.

10.

Rectius ta-
men non
violantur.

11.

Legati viri
boni, præ-
clari.

12.

Si plures,
ponunt si-
multates.

chiepiscopus Panormitanus, (quorum ille inter Iuris interpretes nomine Romani, hic Abbatis noti sunt) ab Alphonso Neapolitano missi, valde occupatam Synodum discordiâ suâ reddidere.

Quare & expedit inter plures vnum Legationis principem esse, qui ethi ex aliorum consilio se gerat, summa tamen rei penes eum vnum sit. ne pares autoritate sententia distrahantur inutiliter, imò sæpè perniciosè.

13. Eorum publicum munus & iniis imponitur. Publicum Legatorum munus esse, adeoque cum publica munera detrectare non liceat. *l. 18. D. de decur.* quemuis subditū ad id cogi posse nemo dubitat. *l. 4 §. 5. D. de Legation. l. 17. §. 6. & l. seq. D. Ad Municip.* neque sine flagitio deserere. *l. 1. D. de Iust. & Iur.* locus tamen missio suspectus excusat, *l. 8. D. ad Senatuscons. Trebell.*

14. Honorificè sunt excipiendi. Legati honorificè suscipiendi sunt, & humaniter tractandi, obuiam pro dignitate eundum, hospitium præbendum, & sumptus; non tamen perpetuus. admittendi statim atque aduenerunt, cum aliqua pro dignitate mora, & audientia danda intra proximos dies, & fatius ab ipso Principe ad quem mittuntur, qui audiat nō tantum ceremoniosas orationes, sed ipsa illorum mandata, atque negotia ob quæ aduenerunt: quæ solent reiici ad ministros, qui pro suis affectibus ea sæpè referunt, interfecant, dirigunt, vt inscij Principes, præter mentem in bella prouoluantur, quæ exinde vix consciis Regibus nonnumquam geruntur.

15. Pro dignitate mittentes, missorum & eorum ad quos mittuntur. Honorificè inquam Legati excipi debent pro dignitate mittentis, missorum, & eorum, ad quos mittuntur. quæ consideratio omnē actionem vtrimque dirigit. Vnde illud apud Liuium *l. 30. Annibal peto pacem.* & iterum: *Carthaginensium Legatorum etatibus dignitatibusq; conspectis (nam longè primi ciuitatis erant) tum pro se quisque dicere, Verè de pace agi.* & apud Tac. *l. 20. pertinere ad Vespasiani honorem occurrere illi, quos innocentissimos senatus habet, qui honestis sermonibus aures Imperatoris imbuant.* & rursus *Liui. l. 9. ad Consulem consularis missus, qui sua quoque eum non publica solum autoritate moueret.* Antiochi Legatos humaniter susceptos Romani, vt *L. Quintius.* attentius audiret iusserunt, ipsisque responderet, quæ ex dignitate atque utilitate Pop. Rom. responderi possent.

Pertinet huc vt Legato honor tribuatur, in eundo, stando, sedendo, qui iis debetur à quibus mittitur. *c. præcipimus.*

d. 39. c. magnum 11. q. c. solita. x. de maior. & obed. sic tamen ut inter Legatos is ordo ratus sit. Cæterum si quis adsit summæ notæ Princeps alius, verbi gratiâ Elector, aut alius ei suppar, proprio is lumine alienum Legati supergreditur; alioquin quoad alios, Legatus minuere mittentis dignitatem, inferioribus cedendo non debet, sed potius comitiis & congressionibus abstinere, quàm præiudicium referre.

Admissus humaniter Legatus modestè, ac sine conuiciis, vltimè acerbitate, liberè, sine timore aut tumore, mandata exponat, eo gestu ac loquendi modo, ut ne quid audientem offendere possit: ita breuiter, nequid desit; ita laxè, nequid superfluat: opportuno fandi tempore, non tristi die, non importunâ horâ, non moroso genio: præmeditato sermone, qui mentem non præcurrat: si superba mandata deferat ac odiosa, ipse superbiam odiumque verbis suis non augeat, temperet quatenus rei denunciandę integritas permittit: responsa diligenter in memorię scrinio recondat, si perplexa ingratauè sint, neque persuadere possit ut mutantur, scripto consignari petat, quasi ad faciendam domino fidem: sed & ut solet, quo scriptio minùs dura sit quàm flabra verborum: mox legantem per epistolas certiores actorum reddat, diligenter ac sedulò id faciat, sed nihil quicquam nisi bene compertum adiungat, consulat sana ac sancta, rebus quas agit idonea, occasiones aucupetur, & indicet, occultis notis arcana summi momenti credat, re peractâ ad suos maturè redeat, renuncietque acta, exactè atque sincerè, lautia etiam ac munera quæ discedens (nam ante vix sine corruptione, illiusvè suspicionem receperit) sumsit, more ferè admissio, domino indicet. Interim dum Legationem obit, ante omnia fidus sit, muneribus inexpugnabilis, aut promissis: arcanorum secretissimus custos, nihil vino aut mulieri, sed neque domestico cuiquam fidat, nisi admodum exploratæ à se fidei: sed neque huius in rebus summi momenti calamo suo; dumtaxat illas fidat, aut perscribat: nihil temerè dicat, faciat; vè deliberationem actioni præmittat: prudentiam, circumspeditionem, constantiam, fortitudinem in consilium adhibeat, neque nimium calorem, neque frigus deliberationi executionique inspergat: caueat ne titubet, mandataque frangat, nec latum vnguem egrediat: nisi fortè rebus interim admodum mutatis. sed neque tunc si mora trahi, & mittens consuli potest. promissis se & mittentem non implicet, nisi mandatis, aut quæ facilè, ac citra
 appa-

16.

*Quomodo se
habere de-
beat Legati,
& haberi?*

apparens incommodū exequi possit, Legationē neque auaritiā ac sordibus dehonestet, neque fastu ac superbiā odiosam reddat: modestā comitate grauitatem non morosam temperet, comitatu neque vili neque superfluo: sed cum delectu sine onere splendeat, veste dignā ac patriā, eodemque idiomate, compto etiam, at sine fūco. Principis ad quem mittitur mores exploret ac regni instituta: iis ita placeat, ne quid tamē de suis indignē mutet, nihil carpat, asperūmue dicat, neminem vituperet, modestē potiūs laudet: superbiam vitet verborum, nimis ceremoniis virtutes non obumbret, sed neque fastuosā rusticitate: veras virtutes amet, & probus vt audiat curet: de Principe suo, aut regno nihil iactanter loquatur, sed neque contentim aut deiectē, etiā in re anxia, & postulatione auxiliorum. Domini locum, ordinem, dignitatemque tueatur.

C A P V T X X V I I .

De Iure vitæ ac necis.

Patria potestas ius vitæ ac necis olim complexa est, cuius vēstigiū in filia adultera occidi à patre permessa. l. 20. cum seq. ad l. Iul. de Adult. idemque in marito: ac maximē in seruis eius Iurus ratio valuit.

1. *Solis supremis competit sub insignibus gladij & pugionis.* Has omnes superat potestas gladij in Rep. Apud Rom. in iussu populi occidi stante libertate nemo poterat. ea potestas in Imperatores lege regiā translata est. eam pugio, gladius, ensis significat. Galba iter ingressus est paludatus, ac dependente à ceruicibus pugione ante pectus. Vitellius pugionem in concione Consuli reddidit, tamquam ius vitæ ac necis. In Inuestituris regna per gladium traduntur. Ita & argumentatur D. Paul. ad Rom. c. 13. *Vis non timere potestatem? Bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram ei qui malum agit. Ideo necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Ideo enim & tributa præstatis: ministri enim Dei sunt in hoc ipsum seruientes. Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.* Apud Turcas similesque gentes pro arbitrio magnus Dominus ius vitæ ac necis exercet, apud populos politicos ius dicitur, neq; aliàs gladius exercetur, nisi ad sententię executionem quò ad subditos, quò ad exteros